

**TÜRKİYE'DE DENİZ TURİZMİNİN
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ VE LİSANSÜSTÜ
EĞİTİMİNDEKİ**

**Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ÖZKAN
Yrd. Doç. Dr. Yasin KARADENİZ**

Sunum İçeriği

- * **GİRİŞ**
- * **Çalışmanın Amacı ve Önemi**
- * **Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları**
- * **Araştırmanın Yöntemi**
- * **Bulgular**
- * **Sonuç ve Öneriler**

GİRİŞ

- * Türkiye’de Deniz Turizminin en önemli turizm çeşidi olduğu ve öneminin gün geçtikçe daha da arttığı bilinmektedir. Bu bağlamda deniz turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve deniz turizminde yaşanan sorunların çözümünde yapılan akademik çalışmalarının yol gösterici olacağı ifade edilebilir. Bu çalışmada da deniz işletmeciliği ve turizmi konusunda yapılan lisansüstü akademik çalışmalara ve lisansüstü programlara genel bir bakış açısıyla yer verilmiştir.

Deniz Turizmi ve Sürdürülebilirliği

Deniz turizmi tarihi yıllar öncesine uzanmaktadır. Günümüzde deniz turizmi deniz araçları ile denizde yapılan turizm amaçlı ticari faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Deniz turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması için ülkemizdeki önemli turizm koylarının yapılaşmaya kapatılarak koruma ile ilgili mevzuatının uygulanması ve deniz turizmi alanında yaşanan sorunların çözümüne odaklı lisansüstü çalışmaların sayısındaki artış önem arz etmektedir. Bu bağlamda, deniz işletmeciliği ve deniz turizmi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların deniz turizminin sürdürülebilirliğine ve alandaki sorunların çözümüne önemli katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de deniz işletmeciliği ve turizmi alanında akademik çalışmaların yapıldığı lisansüstü programların ve yapılan lisansüstü çalışmaların incelenerek; bu çalışmaların deniz turizminin sürdürülebilirliği ve sorunlarının çözümü açısından yeterli olup olmadığı açıklamaktır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki deniz işletmeciliği ve turizmi alanında yapılan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışmada lisansüstü tezler YK'n internet ulusal tez merkezinden dizin kapsamı "deniz turizmi", "yat", "marinalar", "kurvaziyer" ve konular bölümü ise "turizm", "işletme" ile sınırlandırılarak elde edilmiştir. Zaman kısıtlı olması nedeniyle kapsam sadece Türkiye'deki lisansüstü tezler ile sınırlı kalmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Türkiye’de deniz işletmeciliği ve turizmi alanında hazırlanan lisansüstü çalışmalara 10.12.2017 tarihinde Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının internet tez merkezi (<https://tez.yok.gov.tr/>) adresinden ulaşılarak içerik analizi yapılmıştır.

Ayrıca alışmada YÖK lisans atlası (<https://yokatlas.yok.gov.tr/>) ve üniversitelerin resmi enstitü internet sayfalarındaki verilerden de yararlanılmıştır.

Bulgular

Tablo 2 incelendiğinde, Türkiye’de eğitim alanları deniz işletmeciliği ve turizmi konusunu doğrudan ilgilendiren 14 üniversite tespit edilmiştir. Bu üniversitelerden de sadece 8’i deniz işletmeciliği alanında lisansüstü faaliyet gerçekleştirmektedir. Ülkemizde deniz işletmeciliği ve turizmi alanında daha çok deniz ulaştırma ve işletme mühendisliği bölümlerinin açıldığı görülmektedir. Lisansüstü eğitim faaliyetleri de bu anabilim dalında yapılmaktadır.

Bulgular

Türkiye’de doğrudan deniz turizmi ile ilgili yüksek lisans programı Dokuz Eylül Üniversitesi lisansüstü programlarında bulunmaktadır. Bunlar; “Deniz Turizmi Yüksek Lisans” ve “Deniz Turizmi ve Yat Kaptanlığı Yüksek Lisans” programlarıdır. Bu programlarda üniversite uzaktan öğretim tezsiz yüksek lisans eğitimi de vermektedir. Ayrıca üniversitede “Denizcilik İşletmeleri Yönetimi” ile “Denizcilikte Emniyet Güvenlik ve Çevre Yönetimi ve Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Anabilim Dalı Deniz Ulaştırma Sistemleri Mühendisliği Programı” Yüksek Lisans ve Doktora” programları da bulunmaktadır. Türkiye’nin konumu ve potansiyeli düşünüldüğünde diğer üniversitelerde de özellikle lisansüstü program sayısının artırılması gerektiği düşünülebilir.

Bulgular

Deniz ulaştırma ve işletme mühendisliği bölümünün bazı üniversitelerde sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde, bazı üniversitelerde ise (Piri Reis niversitesi ve İstanbul Üniversitesi) Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde faaliyet gösterdiği gözlemlenmiştir.

Bulgular

Çalışmada “**Deniz Turizmi**” dizinine göre bugüne kadar yapılmış lisansüstü tezler; yıllar ve çalışmanın yapıldığı üniversite dikkate alınarak YÖK tez merkezinden elde edilerek Tablo 3 düzenlenmiştir.

Tablo 3’deki çalışmaların konuları incelendiğinde, Deniz turizmi konusunda genellikle il bazında uygulamalara yer verildiği, ülkemizde deniz turizmi konusunda yaşanan sorunların çözümüne ve deniz turizminin sürdürülebilirliğine odaklı daha kapsamlı çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Deniz turizmi dizini içeren lisansüstü çalışmalar daha çok yüksek lisans düzeyinde yapılmıştır. 1999- 2016 yılları arasında bu kapsamda 2’si doktora olmak üzere toplam 9 adet lisansüstü çalışma yapılmıştır.

Bulgular

- * “**Yat**” ve “**Marinalar**” dizinine göre yapılmış lisansüstü tezler; yıllar ve çalışmanın yapıldığı üniversite dikkate alınarak YÖK tez merkezinden elde edilerek Tablo 4 düzenlenmiştir.
- * Tablo 4’deki çalışmaların konuları incelendiğinde, Deniz işletmeciliği ve turizmi konularıyla ilgili olarak yat turizmi, yat limanları ve marina işletmeciliği konularının ve sorunlarının ele alındığı, 1990-2015 yıllarında arasında 3’ü doktora olmak üzere toplam 27 adet lisansüstü çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu dizin aramasında yapılan çalışmaların çoğunun Türkiye genelinde bu alanlarda yaşanan sorunları kapsadığı tespit edilmiştir.

Bulgular

- * “**Kruvaziyer**” dizinine göre yazılmış lisansüstü tezler; yıllar ve çalışmanın yapıldığı üniversite dikkate alınarak YÖK tez merkezinden elde edilerek Tablo 5 düzenlenmiştir.
- * Tablo 5 incelendiğinde bu konuda yapılan lisansüstü çalışmaların çok sınırlı kaldığı görülmektedir (2011 – 2016 yılları arasında 2’si doktora Toplam 7 adet). Bu konuda yazılmış tezlerin konusu incelendiğinde büyük bir bölümün de Türkiye’de kruvaziyer turizminin gelişmesinin önündeki engellere odaklanılmadığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Deniz turizmine olan talebin gün geçtikçe arttığı ve ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olduğu göz önüne alındığında denize kıyısı olan diğer illerdeki üniversiteler de deniz işletmeciliği ile ilgili bölümlerin açılması ve deniz turizmi ve işletmeciliği ile ilgili çalışmaların yapılması, hem bölge turizmine hem de ülke turizmine sorunların çözülmesi bağlamında önemli katkılar sağlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, Türkiye’de deniz işletmeciliği ve turizmi ile ilgili yapılan çalışmaların, deniz turizmi ve işletmeciliğinin yukarıda belirtilen sorunlarına yeterince odaklanmadığı, deniz turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında yasal düzenlemelerin hızla yapılması gerektiği ve bu konularda üniversitelerin yol gösterici ve uygulayıcı olma bağlamında sorunlara odaklı lisansüstü çalışmalara ağırlık vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

***BENİ DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİM.***